

ma, violina, i Mladen Požgaj, oboa — Zagreb), u drugom dijelu Igor Stravinski (*Zar-ptica*, baletna suita i *Simfonija psalama*, uz sudjelovanje opernog zbora.). Ovaj neobični i zanimljiv raspored privukao je priličnu pozornost riječkih slušatelja, koji su ga u cjelini dobro primili, iako izvedba nije bila sasvim izjednačena u prvom dijelu koncerta. Naime, izvjestan nemir i djelomično ritmička labilnost, nisu Brandenburškom koncertu dale potrebnu čvrstoću, što se ispravilo u koncertu za soliste. Josip Klima i Mladen Požgaj izveli su svoje dionice dobro raspoloženo i intonativno čisto, a orkestar ih je u tom duhu slijedio. Najbolje se dojmila *Zar-ptica*, razigranošću orkestra, nakon čega je *Simfonija psalama* djelovala monumentalno, ali i smirujuće.

21. travnja u »mramornoj« dvorani Muzeja nastupio je Igor Zukov, glasovir, SSSR. Ovaj umjetnik, koga su na njegovim gostovanjima po našoj zemlji pratile briljantne kritike, privukao je i pozornost riječkih slušatelja što su ispunili koncertnu dvoranu, dok se na rasporedu nalazilo samo jedno skladateljsko ime: P. I. Čajkovski. Bio je to s jedne strane intimni Čajkovski koji se toplim ugođajima izražava u djelu *Godišnja doba*, op. 37 A, ne premašujući nigdje zvukovne raspone, što se uglavnom drže u okviru umjerenih dinamike, čemu uostalom odgovaraju i naslovi pojedinih stavaka za dvanaest mjeseci. Bilo je to puno fine lirike, smirenih ugođaja i neke unutarnje topline koja je upravo zračila iz pojedinih odlomaka. Drugi dio koncerta obuhvatio je *Veliku sonatu* u G-duru, op. 37, koja je bila potpuni kontrast prethodnom djelu. Naime, izuzetni zvukovni rasponi, od nečujnog drhtanja blage melodike, do ogromnih, monumentalnih zvukovnih sklopova što asociraju na orkestralne ugođaje, našli su se u ovoj sonati ne samo kao primjer klavirskih zvukovnih mogućnosti, nedostupne svakom umjetniku, nego i kao izuzetni zvukovni obujam kakav se rijetko čuje. Sve je to stvorilo u dvorani osebujan ugođaj kakav se ne zaboravlja i izazvalo također opsežniji dodatak, jednu Bachovu »Koralnu predigru« kojom je umjetnik doduše izišao iz Čakovskova romantičarsko-patetičnog ugođaja i stilskog okvira, ali je time dao i primjer za poniranje u druge stilске vrednote. Time je pokazao puninu svoje umjetničke ličnosti, ostvarivši ujedno nezaboravan koncert, odnosno umjetnički događaj prve vrste.

5., 6., i 7. svibnja Nastupaju u popularnoj opereti Ive Tijardovića splitski umjetnici, Boris Dvornik, Gertruda Munitić, Albin Kokeza i Vinko Varvodić koji sa svog uspjelog gostovanja u Zagrebu, (dvorana »Vatroslav Lisinski«) prikazuju u Rijeci vjerodostojnu *splitsku Floramye*. Rasprodane ulaznice već nekoliko dana unaprijed, za sve tri predstave dokaz su velikog zanimanja i očekivanja.

Narodno kazalište »Ivan Zajc« priprema za kraj godišta 1976/77. dvije jednočine opere: Giulio Viozzi, »*Alamistakeo*« i Franz Suppé, »*Lijepa Galateja*«.

22. ožujka u svome domu u Rijeci skromno je proslavio 80 godina života naš slavni operni pjevač Milan Pihler. »Novi list« i »Vjesnik« donijeli su opširnije članke o njegovom umjetničkom djelovanju, a stigli su mu i brojni brzogosti umjetničkih prijatelja i ustanova, gdje je djelovao i proslavio se. U tom smislu mu je, prigodom proslave 150-obljetnice Hrvatskog glazbenog zavoda u Zagrebu, uručena 17. travnja diploma o počasnom članstvu ove ustanove, a zbog zasluga na unapređenju glazbenog života u nas.

31. ožujka svečano je u Vodnjanu otkriveno poprsje Antonija Smareglie (1854 — 1929), »istarskog Wagnera«, o kome je Romain Roland imao visoko mišljenje i vrednovao njegovo glazbeno stvaralaštvo. Ono sadržava prvenstveno niz opera, a među njima i jednu s tematikom iz Istre, *Istarska svadba*, što su je svojevremeno izvele kod nas mariborska i riječka Opera. Na ovoj priredbi predavali su prof. Giulio Viozzi iz Trsta i prof. Slavko Zlatić iz Pule.

Vladimir Fajdetić

BERLINSKI SIMFONIČARI iz DDR u povodu svoje 25. obljetnice postojanja gostovali su 6. III. o. g. u Zagrebu u dvorani »Vatroslav Lisinski«. Tom prigodom izveli su: Sostakovičevu *Desetu simfoniju*, Weberovu uvertiru za *Preciosu*, Chopinov *Drugi klavirski koncert*. Dirigirao je Kurt Sanderling, a kao solista na glasoviru nastupila je Annerose Schmidt.

FERENC PÁLINKÓ (učenic Vaclava Humla) ravnao je koncertom Beogradske filharmonije 24. II. u Domu kulture Studentskog grada. Na programu su bila djela: P. I. Čajkovski, *Koncert za klavir i orkestar u b-molu* (solist Vladimir Krpan) i *Simfonija* br. 5 u e-molu.

MILAN PIHLER, operni pjevač, proslavio je 80. obljetnicu života. Svoju karijeru započeo je u Osijeku 1919. g. u Puccinijevoj *La Boheme* (uloga Marcella.) Zatim je kroz 13 sezona angažiran u beogradskom »Narodnom pozorištu«. Za vrijeme rata bio je član Zagrebačke opere. Godine 1946. odlazi u Rijeku gdje ostaje do odlaska u mirovinu 1962. g. U svojoj dugogodišnjoj pjevačkoj karijeri (40 godina) pjevao je mnoge baritonske i bas-baritonske uloge. Pihler je često nastupao i u drugim opernim kućama naše države. Gostovao je u inozemstvu: Rim, Venecija, Firenca, Beč, Frankfurt na Majni, Temišvar. Pjevao je razne uloge u operama: Zrinski, Boris Godunov, Gianni Schicchi, Hovanščina, Figarov pir, Falstaff, Prodana nevjesta, Carmen, La Boheme i dr. Za svoje uspjehe i zasluge primio je razna priznanja i nagrade.

Muzej grada Šibenika izdavač je ZBORNIKA »ŠIBENIK«. Zbornik sadrži raznovrsne priloge naših eminentnih stručnjaka. O glazbi dao je prikaz DR. LOVRO ŽUPANUŠIĆ u svom prilogu: Iz glazbene prošlosti Šibenika.

RUŽA POSPIŠ BALDANI početkom travnja o. g. nastupila je dva puta u Salzburgu u izvedbi MUKE PO MATEJU J. S. Bacha. Izvedbom je dirigirao Herbert von Karajan. Zanimljivo je spomenuti da je ona na izvedbe dolazila osobnim mlažnjakom von Karajana iz Geneve gdje je u međuvremenu pjevala u operi Carmen.

ARTUR RUBINSTEIN, pijanist svjetskog glasa, odlikovan je najvišim brazilskim kulturnim ordenom Rio Branco za izvanredno izvođenje glazbe brazilskog skladatelja.

HERBERT VON KARAJAN, dirigent Berlinskog simfonijskog orkestra i direktor salzburškog festivala, primio je u Münchenu glazbenu nagradu »Ernest von Siemens«. Prema riječima dobitnika nagrade H. von Karajana dio nagrade namijenit će svojim dvjema fondacijama u Salzburgu i Berlinu.

LJILJANA MOLNAR TALAJIĆ, primadona Zagrebačke opere, proslavila se tumačenjem likova u Verdijevim i Puccinijevim operama. U travnju o. g. postiće još jedan izvanredan uspjeh tumačeći naslovnu ulogu u Bellinijevoj *Normi* i to u poznatoj Bečkoj operi, gdje već s uspjehom nastupa prošlih sedam godina.

ZAGREBAČKI SOLISTI završili su svoju stotu inozemnu turneju. Ovaj put nastupili su u Francuskoj, Kanadi i SAD. Solisti su održali 34 koncerta u 45 dana. Još jednom su potvrdili visoku kvalitetu muziciranja.

KREŠIMIR FRIBEC, hrvatski skladatelj, dovršio je operu *Kralj Edip*. Opera je rađena prema Sofoklovoj tragediji.

VLADIMIR RUŽDJAK proslavio je ove godine 30. obljetnicu umjetničkog djelovanja nastupom u naslovnoj ulozi *Rigoletta*. Slavljenik je ujedno bio i režiser. Proslava je prošla skromno, ali razdragana publika nagradila je slavljenika burnim ovacijama, kako je to redovito bilo kroz 30 godina nastupanja Ruždjaka na opernim podijima. Za svakog umjetnika to je i najveće nagrada. Vladimir Ruždjak postaje 1947. g. član

opere Hrvatskog narodnog kazališta. Slijede veliki međunarodni uspjesi: 1954. g. postaje član Hamburške opere. Od 1962 do 1964. g. pjeva u Metropolitanu u New Yorku. 1970. uz svoj redoviti rad u operi posvećuje se još i pedagoškom radu na Muzičkoj Akademiji u Zagrebu. Ruždjak nije samo operni pjevač nego i umjetnik širokog spektra djelovanja. Mnogo pažnje posvećuje koralnom pjevanju, pisao je skladbe duhovnog i svjetovnog karaktera unoseći elemente našeg folkloru. Okušao se u scenografiji i muzikologiji. Ruždjak je surađivao i u našem časopisu »Sv. Cecilija«. Zato mu Uredništvo izriče: Hvala i ad multos annos!

LEOPOLD STOKOWSKI proslavio je u travnju o. g. 95. obljetnicu života. Od običnog orguljaša u crkvi St. James na Picadillyju postao je jedan od najvećih dirigenata sadašnjice.

SHURA CHERKASSKY nastupio je 7. IV. u dvorani »Vatroslav Lisinski« u Zagrebu i s velikim uspjehom izvodio djela Bacha, Schumanna, Prokofjeva, Skrjabinu, Cajkovskog i Infantea.

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

SACERDOS ET CANTUS GREGORIANI MAGISTER

Zbornik prigodom 70. obljetnice života Ferdinanda Haberla

Prošle godine (1976.) na više je mjesta bila komemorirana sedamdeseta godišnjica rođenja mons. Ferdinanda Haberla, predsjednika Papinskog Instituta za crkvenu glazbu (PIMS) u Rimu. Te godišnjice se sjetila jednim prilogom Ljubomira Galetića i »Sv. Cecilija«.

Izdavačka kuća *Gustav Bosse* iz Regensburga uz tu godišnjicu izdala je *Festschrift* (in omaggio) SACERDOS ET CANTUS GREGORIANI MAGISTER (Svećenik i maestro koralnog pjevanja). Zbornik je uredio Franz A. Stein, profesor na Crkvenom glazbenom institutu u Regensburgu.

Koliko svojih đaka i studenata, prijatelja i poštovatelja širom svijeta ima mons. Haberl, najbolje pokazuje *Tabula gratulatoria*, donesena na početku zbornika. Posve je razumljivo da, iako je velika, ni izdaleka nije potpuna. Nakon predgovora, u kojem prof. Stein, priređivač zbornika, iznosi kako je i zašto je došlo do ostvarenja ovog zbornika, donesena su dva pozdrava i čestitke mons. Haberlu uz jubilej. Prvi je od Johannes Overatha, predsjednika CIMS-a (Consociatio Internationalis Musicae Sacrae), a drugi od Antona Saladina, predsjednika ACV-a (Allgemeiner Cäcilien-Verband). Još jedan kratki prilog, pjesnički složen, *Ferdinand Haberl: Čovjek-učitelj i svećenik*, od Franza Fleckensteina, zaključuje prvi dio zbornika koji se direktno odnosi na slavljenuka.

Najveći dio zbornika ispunjavaju prilozi vezani uz razne glazbene discipline. Kako su pisci priloga iz različitih krajeva, to su i prilozi doneseni u raznim jezicima. Clanci koji nisu doneseni na njemačkom jeziku imaju sažetak na tom jeziku. Dakle, iz drugog dijela zbornika prvi prilog Joachima F. Angerera *Monastički običajnici kao muzikološki izvori* govori nam o tome kako monastički običajnici ranog srednjeg vijeka, pa i iz nama bližih dana, mogu biti veoma dragocjeni izvori koji daju informacije i rješavaju muzikološke probleme. Aldo Barutocci, tajnik na PIMS-u, sjeća se dvojice velikih talijanskih svećenika cecilijanaca, Reficea i Casimirija, ukoliko su bili profesori i ukoliko su utjecali na glazbeni formaciju mons. Haberla. Herman Beck u svom članku *Zadaci muzikologije kod istraživanja cecilijanizma* kaže, da se cecilijanski pokret, kakva ga danas poznajemo, pojavljivao i postojao kao princip i nastojanje više puta u povijesti; ako ne u svemu identičan s današnjim, a ono svakako u najbitnijem. Eugene Cardine, benediktinac iz Solesmesa, prof. na PIMS-u, raspravlja

o problemu, koji ga toliko zaokuplja, o stvarnom značenju i interpretaciji pes subbipunctisa iz prvih manuskripta iz San Galla. Egidio Circelli, orguljaš, profesor i prefekt studija na PIMS-u, upozna je nas s nastankom i restauracijom Werleovih orgulja u bazilici S. Maria in Ara Coeli u Rimu. O pojavi i usavršavanju violoncella u Italiji kroz povijest možemo čitati kod Arriga Diolia, koji je priložio još dva članka; jedan o nastanku i djelovanju bolonjske Accademia Filharmonica iz XVII. st., a drugi o psihologiji glazbe. Poznati njemački muzikolog Karl Gustav Fellerer, inače stručnjak za Palestrinu i njegovo vrijeme, ovaj put nam predstavlja teoretičara Reinera Kirchratsa i njegov Theatrum musicae choralis iz 1782. Koncep prošlog stoljeća u Njemačkoj, osobito u Bavarskoj, izrađeno je mnogo veoma uspješnih orgulja, ne samo po crkvama, kako je to bio običaj i drugdje, nego i po privatnim kućama. O toj renesansi orguljarske djelatnosti po bavarskim crkvama i kućama imamo rad Hermana Fischera i Theodora Wohnhaasa. O jednoj veoma staroj pjesmi iz IX. st. iz Regensburga u čast sv. Petra raspravlja Klaus Gamber. Što to zapravo znači kad kažemo da je u koralu ritam slobodan, tu mači nam mladi benediktinac, Johannes Göschl, gregorijanist koji mnogo obećava. Koralna paleografija nije ni na polovici svoga puta; tolke osnovne postavke koje smo do jučer prihvaćali sada nam se predstavljaju kao diskutabilne. A koliko je tek onih »manjih problema«? O jednom takvom »manjem problemu«, o tzv. *torculus specialis* kao glazbenoj interpunkciji govori Godehard Joppich. Ovaj članak je u stvari sažetak njegove doktorske radnje. Schubertov Oktet op. 186 analizira Theodor Klein. O utjecaju grurovskog koralu na orguljske skladbe regensburških orguljaša Josepha Hanischa i Josepha Rennera čitamo u oveloj raspravi sadašnjeg orguljaša regensburške katedrale Eberharda Krausa. O duhovnoj glazbi, jer je i takvu skladao, Carla Gesualda, o njegovim ritmičkim i harmonijskim smionostima piše Hubert Meister. Profesor povijesti glazbe na PIMS-u Raoul Meloncelli u svom članku traži dosljednost glazbenog jezika i manire kroz čitav Chopinov opus. Profesor liturgike i dugogodišnji prefekt studija na PIMS-u Mons. Marcel Noirod u svom prilogu iznosi razvoj pojma »liturgijska svečanost«. O problemu utjecaja narodne glazbe (folkloru) na liturgijsko pjevanje i o jednom pretkoncilskom dokumentu njemačke biskupske konferencije o tom problemu raspravlja Johannes Overath. Dugogodišnji profesor povijesti glazbe na PIMS-u i ugledni talijanski muzikolog Luigi Ronga u svom prilogu govori o višestrukim poteškoćama kroz povijest glazbenog manirizma. Stariji rođak našeg slavljenuka Franz Xaver Haberl bio je glazbenik-skladatelj, ali još više glazbenik-istraživač. Pretprošle godine, se slavila stogodišnjica postojanja Kirchenmusikschule (Visoke škole za crkvenu glazbu) u Regensburgu, koju je on osnovao, i prošle godine se svečano proslavila sedamdeseta godišnjica mons. Ferdinanda Haberla, pa sasvim je razumljivo da se u ovom zborniku našao i jedan članak njemu posvećen.

O tropima uz Pater noster čitavu jednu studiju priložio je Bruno Stablein. Bogata glazbena prošlost Regensburga i okolice dobrim je dijelom sačuvana, i zato ljubitelji i osposobljeni pojedinci nalazit će još dugo materijala za objavljivanje, proučavanje i oživljavanje. O jednom takvom rukopisu opširnije govori Franz Stein. Padre Martini, jednako važan kao skladatelj i kao glazbeni pedagog, bio je i teoretičar. O nekim njegovim stavovima u problemima figurativne glazbe iz opsežne: *Storia della musica* Giuseppea Vecchija ovdje imamo jedan izvadak.

Treći dio zbornika opet nam izravno govori o mons. Haberlu. Najprije je donesena bibliografija objavljenih radova iz problematike grurovskog koralu, koja broji sedamdesetak jedinica, a onda, kronološkim redom, popis svih objavljenih radova, njih oko trista. Još bismo spomenuli, da je zbornik popraćen s nekoliko fotografija i više notnih priloga, da je većeg formata i da ima skoro 330 stranica.

Ovaj naš prikaz tek je informacija a nikako ne i vrednovanje zbornika. Njega preporuča ugled osobe u čiju je čast izdan i znanstvena razina autora čije priloge donosi.

Petar Zdravko Blajić

MEĐUNARODNO SAVJETOVANJE SKLADATELJA

Consociatio internationalis Musicae Sacrae (CIMS) — Roma (Međunarodno udruženje crkvene glazbe — Rim) ove godine je održalo savjetovanje (simpozij) pod radnim naslovom »Međunarodno savjetovanje skladatelja«. Savjetovanje je održano u Bolzanu (Italija) od 13 — 17 travnja. Na savjetovanju su bili predstavnici dvanaest narodnosti (nas su predstavljali predsjednik Instituta za crkvenu glazbu u Zagrebu i još neki profesori glazbe).

Na savjetovanju su održana slijedeća predavanja (diskusije) prof. Werner Ekg, predsjednik C. I. S. A. C, Pariz — Skladatelj i njegovo djelo (Der Komponist und sein Werk); prof. dr. Henry Deku, München — Filozofski principi skladateljskog stvaranja (Philosophische Principien zum kompositorischen Schaffen); prof. dr. Leo Scheffczyk, München — Sadržaj i pretenzije liturgijskog misterija (Inhalt und Anspruch des Mysteriums der Liturgie); prof. Joseph Friedrich Doppelbauer, Salzburg — Aktualna liturgijsko-skladateljska pitanja (Aktuell liturgische Kompositionsprobleme); prof. dr. R. B. Lenaerts, Louvain, predvodi diskusiju: Glazbeno oblikovanje novog Reda mise (Musikalische Gestaltung des neuen Ordo Missae) a) na temelju dosadašnjeg (Thesaurus Musicae sacrae) i b) novog liturgijskog repertoara (neuen liturgischen Kompositionen); prof. dr. Josef Kuckertz, Köln — »Skladatelj i djelo« u izvanevropskoj glazbenoj kulturi (»Komponist und Werk« in aussereuropäischen Musikkulturen); prof. dr. Winfried Schulz, Rim — Pravno vrednovanje takozvanih modernih glazbenih djela (Die rechtliche Schutzwürdigkeit des sogenannten modernen Musikwerkes).

Vrijedni i zanimljivi prilozi predavanja bijahu upriličene diskusije poslije svakog predavanja.

Savjetovanje je započelo i završilo svečanim bogoslužjem mise. Održan je i prigodni koncert suvremene crkvene (liturgijske) glazbe.

I. Š.

GLAZBENI ČASOPISI

Počam od ovog broja donosimo prikaze sadržaja onih stranih i domaćih glazbenih časopisa koje redakcija prima u zamjenu za »sv. Ceciliju«.

Mislimo da ćemo time doprinijeti boljoj informiranosti glazbenika koji čitaju ovaj časopis. Svi ovdje spomenuti časopisi mogu se dobiti na uvid u tajništvo Instituta za crkvenu glazbu.

PRIKAZI SADRŽAJA STRANIH GLAZBENIH ČASOPISA

SINGENDE KIRCHE (Zeitschrift für katholische Kirchenmusik — Wien) XXIV/2 1976/77:

Trummer H.: Grundsatzprogramme im Widerspruch

Wieninger F.: Zur Praxis der geistlichen Musik im Zeitalter der Renaissance (2)

Horn E.: Das Würzburger Modell

Carl A.: Brauchen wir noch hauptamtliche Kirchenmusiker?

Guhswald W.: Gedanken zur Orgel von heute

Tachezi H.: Elektronische oder Pfeifenorgel?

Kosch F.: J. Bayard Ward zum Gedanken
Doppelbauer J.: 100 Jahre Musikverlag Doppelbauer
Berichte aus Österreich, aus aller Welt...
Neue Noten, Bücher usw.

MUSICA SACRA (Cäcilien-Verbands-Organ):

Januar-Februar 1977 (97/1):

Saladin J. A.: Das Gotteslob als verpflichtender Dienst

Piersig J.: Gottes Lob — und kein Ende

Reuter C.: Deutscher Liturgiegesang

Marx B.: Orgelschulen des 20. Jahrhunderts

Burg J.: Die grosse Orgel der Kathedrale Notre-Dame zu Paris

Lehmann M.: Ein neues Orgelwerk von Rolf Löffler

Themen zur Diskussion, Informationen, Bücher, Noten, Schallplatten.

März-April 1977 (97/2):

Kohlhase T.: Liturgiereform und neue liturgisch-musikalische Bücher

Kaiser A.: Ludwig van Beethoven und seine Glaube

Sieber J.: Geistliche Aspekte im Werk von Bohuslav Martinu

Weber E.: Eine Palestrina-Motette für die Praxis

Walter R.: Zur Orgelgeschichte der ehemaligen Zisterzienserabtei Waldsassen

Profile, Informationen, Bücher, Noten, Schallplatten.

BOLLETTINO CECILIANO — RIVISTA DI MUSICA SACRA:

Febbraio 1977 (LXXII/2):

De Rosa V.: Napoli e la restaurazione della musica sacra

Santucci P.: Un ispirato discorso di Monsabré per l'inaugurazione dell'organo di Rouen

Donella V.: Integralismo, integrismo ... e integrazione

Esperienze e attualità, Rubriche ...

Marzo 1977 (LXXII/3):

Ponticelli C.: Il Parroco, animatore musicale

Santucci P.: Un ispirato discorso, di Monsabré per l'inaugurazione dell'organo di Rouen (II e fine)

Catalogo delle edizioni AISC

Barosco L. N.: Rivoluzione culturale e ... implicazioni musicali

Rubriche ...

MUSICAE SACRAE MINISTERUM

(Consociatio internationalis musicae sacrae)

Anno XIV. No. 1 — 1977.

Overath J.: Zum Internationalen Komponisten-Symposion

Schulze W.: Das kanonische Vereinsrecht und der Rechtsstatus der sog. übernationalen kirchlichen Verbände

Overath J.: Prälat Prof. Dr. Gerard Mizgalski (necrologus)

Fellerer K. G.: Robert A. Skeris, *Chroma Theou* (recensio)

J. O.: Prof. Jos. Zimmermann, 70 Jahre alt (gratulatio)

THE MUSICAL TIMES:

March 1977 (No. 1609 Vol. 118):

Kenyon N.: A C. P. E. Bach Oratorio

Burrows D.: The St John Passion and the Performer

Holst I.: Working for Benjamin Britten

Nott C.: A note on Schurmann's vocal music

Boorman S.: Two Approaches to Musical Bibliography